

Szerelmünk: Kemsei István:
a Duna *A szederinda szeme,*
Orpheusz Kiadó, 2016.

Erről a könyvről nem lehet a szükségesnek mondott távolságtartó tárgyilagossággal kritikát, még csak ismertetőt se írni. Ugyanis azokról a „vadevezősnek”, „vadkempingelősnek” mondott emberekről szól, akik akár már a zöldár levonulása után, valamennyi, nem sok, de a tapasztalatok birtokában összeválogatott cókmoikkal, esetleg egy agyonstrapált *kielboat*tal kivonultak a Duna partjaira, és augusztus végéig, vagy még tovább is, minden lehetséges időt ott töltötték. Olyan emberekről, akik szinte gyermekes örömmel álmodnak és valósítanak meg egy olyan világot, ahol egyszerűen jó élni. A csend és a békesség világát. Akik hajlandók kilométereket gyalogolni még az ivóvízért is, száraz rózsét gyűjteni, hogy esténként megfőzhessék a bográcsban a paprikás krumplijukat. Akik elgyönyörködnek bennük és magukhoz édesgetik a vadkacsákat, és méltányolják, milyen pontosan váltják egymást alkonyatkor a víztükör felett rovarokra vadászó fecskék és denevérek. Akiknek az októbertől ápriliséig tartó időszak csak olyan, mint a mormotáknak, medvéknek a téli álom.

És különösképpen nem tud tárgyilagos lenni olyasvalaki, aki maga is vagy jó évtizedig ezt az életet élte.

Elsősorban tehát azoknak ajánlom e könyvet, akik maguk is táborozók voltak. Ők oldalanként jólesően hümmöghetnek egyet: de úgy volt! Valóban: leselejtezett katonai sátorlapokkal kezdtük, amelyektől, kettőt összegombolva valami védelmet remélhattünk – s mivel fenéklemezük nem volt, valami szalmafélét kellett szerezni, ha nem a nyirkos földön akartunk aludni. Igen – és a kedves Tahí motoros hajó csónakokat borító hullámai elől tanácsos volt menekülni! És bizony a Duna állandóan alakítja a medrét: finom homokos strandok izaposodnak el, egykori mellékágak töltődnek fel, évekig növekvő, már husángnyivá fejlődött fűzfacsometéket nevelő kavicszátányok tűnnek el egy nagy áradás, vagy a kotróhajó tevékenysége nyomán – úgyhogy minden nyár elején tanácsos felmérni a kialakult viszonyokat. És jaj-jaj! Figyeltük ugyan a kis táskarádióban felolvasott vízállásjelentést, de valahogy nem vettük komolyan, és egyszer csak futhattunk, legértékesebb holmijainkat össze-

kapkodva, a már bokáig érő és szemlátomást növekvő víz elől a magasabban fekvő Kisoroszi foci pályájára. Nem beszélve a hirtelen támadt, nagy nyári viharokról!

A könyvet melegen ajánlom azoknak is, akik mindig is szerettek volna efféle vad életet élni, de valahogy eddig sose jött össze nekik. Ők igen sok hasznos tudnivalót leshetnek el a profi Táborozótól. Milyen szempontok szerint kell a megfelelő táborhelyet kiválasztani? Miféle fortélyok alkalmazásával lehet a táborbeli „Szentek Szentjét”, a tűzteret úgy kialakítani, hogy a vékony rózsélancon is megfőjön az étel? Miféle praktikák alkalmazásával lehet megvédeni az élelmiszer-tartályokat a pimasz egerek és a még náluk is pimaszabb vízi patkányok elől? Hogyan kell a nagyon is sérülékeny *kielboat*ot a partra vontatni? Hogyan illik viselkedni, mikről illik beszélgetni a közelünkben felbukkanó ismeretlen – vagy csak látásból ismert – más táborozókkal?

Ha e könyv hatására erősödik bennük a vágy, javasolom: igyekezzenek. Egyre kevesebb a táborozásra alkalmas hely, egyre több a tiltó tábla, egyre több a privatizált magánterület. Előfordulhat, hogy már csak kiépített kempingekben találnak helyet, ahol meleg víz és áramszolgáltatás van – ami ugyan kényelmes, de fizetni kell érte –, és a tőle két méterrel álló szomszédja lakókocsijában palackos gázon főzik az ételt, és esténként a békák helyett a kereskedelmi televíziók „brekegését” hallgatják.

Viszont kimondottan nem ajánlom a könyvet a modernnek mondott, poszt-avantgárdnak nevezett szövegirodalom rajongóinak. Nincsenek benne hosszú, másfél oldalasra dagasztott, bonyolult mondatok, amelyek nemigen szólnak semmiről, csupán a szerző páratlan íráskészségét hivatottak bemutatni. Nem rágódik elviselhetetlen aprólékosággal a hétköznapi életben piszlicsárának minősíthető pszichés zötytlenő taglalásán, nem mutogatja fogcsikorgató elszárással kivételesen kifinomult intellektusát. Nem él a szexuális forradalom kínálta, szintén borzasztóan modern azon lehetőséggel se, hogy irodalomnak lehessen nevezni a párosodás minden lehetséges – sőt: a fantázia világában megjeleníthető – formációjának leírását, pubertáskori sutyorgó csámcsogással vagy macsóista brutalitással előadott hangszerelésben.

Nem ajánlom azoknak se, akik a Nagy Kalandot mondjuk egy kaliforniai hullámlovaglásban, koncertnek nevezett tömegőrjögésen való csápolásban, esetleg egy ibizai vetkőző bár látogatásával kívánják megélni. Más kultúrkörhöz tartozók ők, így elképzelni se tudják, hogyan lehet egy egész délután, napnyugtáig heverni a homokon, és csak bámulni a vizet. Bizonyára unnák például a tábor körül éjszaka, némi ételmaradék reményében ólálkodó rókákról szóló leírást – pláne, ha az ólálkodás tudományában vannak olyan járatosak, mint akármely róka.

Kedvemre való a Táborozó humora. Időnként kiütést lehet kapni a nyakunkba lötyintett celebvilágtól, amelynek ismert és megbecsült képviselői úgy tudják, hogy a humor akár az idiotizmusig fokozható, bármi áron való röhögtetés. A Táborozó ismeri a teremtett világ dolgait és ellentmondásait – mert eleve tudta, hogy a természet dolgainak megismeréséhez mindig több alázat szükséges, mint amennyit az ember előzetesen gondol – ezért testnedvei kellő mennyiségben és összetételben termelődnek, tehát: az arcán mosoly, az a bizonyos archaikus mosoly, hangjában derű, hunyorításában pajtáskodó vidámság.

Jót mulattam az ehhez az alaphanghoz némi szarkazmust is keverő leíráson, amelyben Kemsei a táborozók közé küldött besúgóknak ügyetlenkedéseiről szól. Mert természetesen minden valamire való diktatúrában mindenhol kell lenni besúgóknak, még a csúcsideőben néhány százfős, alkalomszerűen összeverődött, szabad köztársaságokat kialakító táborozók között is – mert ugye, „sohase lehessen tudni”. Szegény besúgók! Se tapasztalatuk, se kedvük az efféle nomád élethez, de hát: a parancs, az parancs. Azt nem tudom, mit tudtak besúgni ezek a szerencsétlenek, mert

emlékezetem szerint az itteni közösségekben soha egy nyikkanás sem esett semmiféle politikáról. Az esti tábortüzek köré húzódva, ha úgy alakult, énekelgettünk, jórészt népdalokat – az internacionalizmus virágzásának idején még minden magyar ismert húsz-harminc magyar népdalt –, de például sosem énekeltük, hogy „Veled vagyunk Vietnám!” – igaz,

az ellenkezőjét sem, mert itt semmiféle politika egyszerűen nem létezett. Ennek az életformának egyik vonzereje épp a létező társadalomból való kiszakadás lehetősége volt. Az archaikus mosoly megőrzésének lehetősége.

Szinte hihetetlen, de soha nem találkoztam a terepen a Táborozóval. Igaz, mi mindig a Szentendrei-sziget csúcsa és Verőcével szemközti részen táboroztunk, a Kismarosra szinte minden érkező és induló vonat-hoz átjáró szorgos kis révhajó köldökzsinórján csüngve – de hát a Táborozó járt arra is! Néhány akkori barátunkat néven is nevezi – és a táborozásokon kívül, még vagy harminc éven át lógtunk eleget a Dunán. Olykor-olykor, afféle szakmai

„összeröffenéseken” találkoztam ugyan Kemsei István költővel – ahol is az irodalmi élet aktuális problémáit beszéltük meg. Ezekben a találkozásokon értelemszerűen nem került szóba a nyarankénti vadélet, ám utána, valamely vendéglátóipari egységet felkeresve, néhány pohárka bor (vagy flaska) elfogyasztása után megoldottuk ugyan az irodalmi élet aktuális problémáit – de valahogy akkor se. Azt hiszem, ha találkoztunk volna – csoki barnán, feltűnően borostásan, száraz iszap bokazokniban –, nemigen beszélgettünk volna – mert miről is? –, csak megöleltük és vállon veregettük volna egymást. Legyen ez az írás pótlása valamely végzetes okokból elmaradt ölelésnek.

Marosi Gyula

Poeltenberg Ernő honvéd tábornok,
a VII. hadtest parancsnoka